

1. Inleiding

Van de voeding die we importeren, onze export, tot tal van producten voor ons dagelijks leven (isolatie, waterleidingen, coatings, etc.) tot allerlei grondstoffen, brandstoffen en elektriciteit. De Rotterdamse haven staat vaak aan de basis van dit alles en laat onze samenleving soepel draaien. De haven is daardoor van nationaal belang voor zowel onze strategische autonomie, als voor onze leveringszekerheid.

Als grootste havenindustriecoluster van Europa bieden onze bedrijven zeer goedbetaalde banen aan alleen al 192.000 mensen, in de regio Rotterdam-Rijnmond. En het Rotterdamse haven- en industriecoluster heeft alles in zich om ook in de toekomst een belangrijke bron van brede welvaart te blijven; concurrerend, duurzaam, veilig en innovatief. Geen haven is hier eigenlijk beter voor geëquipeerd dan Rotterdam.

Zo kan de haven niet alleen voor de huidige energiedragers, maar ook voor nieuwe duurzame energiedragers dé *hub* van Noordwest Europa worden (hetzij via import, hetzij zelf geproduceerd dankzij onze unieke ligging met veel wind op zee). Nu al zijn we de grootste in biobrandstoffen voor duurzame mobiliteit en dit alles biedt ook geweldige kansen voor een echt duurzame en sterke industrie.

Tegelijk is de harde realiteit nu dat het slechte investeringsklimaat al langere tijd een flinke streep zet door tal van (nieuwe) Rotterdamse investeringsprojecten. We zien faillissementen van (nieuwe) recyclers, industriebedrijven in problemen en belangrijke nieuwe investeringsprojecten die niet doorgaan. Met name door de in Nederland extra hoge energiekosten/nettarieven en nationale koppen (zoals de CO₂-heffing) zien we een zeer ongelijk speelveld met onze buurlanden. Zaken als de trage vergunningverlening, een gebrek aan nieuwe (energie) infrastructuur, stikstof én netcongestie verergeren dit en moeten met spoed en onconventioneel worden aangepakt. Snelheid is namelijk geboden voor grotere keteneffecten optreden met brede schade voor de samenleving.

Hieronder vindt u -gegroepeerd naar enkele thema's- onze belangrijkste punten met het oog op de komende verkiezingen en de formatie. Vanzelfsprekend vertellen we u graag meer over de *HavenInvesterings-deal* die wij voor ons zien, of hoe we investeringen in infrastructuur, verduurzaming en innovatie (net als in Duitsland) weer kunnen aanjagen én hoe we de problematiek qua stikstof en energiekosten kunnen oplossen.

Graag maken we met u de nieuwe economie in de haven mogelijk. Als het ergens kan is het hier!

Met vriendelijke groet,

Deltalinqs, dé ondernemersorganisatie voor alle bedrijven in Rotterdamse haven

2. Wat is nodig voor een sterke haven nu en straks?

Een goed investeringsklimaat voor brede welvaart mèt goed werk	a) <u>Stabiel en concurrerend beleid met minder regeldruk</u>; te vaak veranderde het overheidsbeleid de afgelopen jaren voor ondernemers en week het negatief af ten opzichte van de rest van Europa/buurlanden. Op een dergelijke basis kunnen ondernemers niet investeren. Zorg dus in de eerste plaats als overheid voor: 1) stabiel én aantrekkelijk fiscaal-, sociaal-, energie/klimaat- en onderwijsbeleid dat investeringen in scholing, innovatie en duurzaamheid bevordert in de praktijk. 2) Wees concurrerend qua regelingen met buurlanden en wijk niet af in negatieve zin ('geen nationale koppen op EU-beleid'), 3) breng de regeldruk/kosten in de haven merkbaar omlaag en zorg dat (landelijk en regionaal) toezicht/handhaving niet negatief afwijkt ten opzichte van buurlanden of van elders in het land ('ook geen regionale koppen') . b) <u>Doe als Duitsland en jaag investeringen aan</u>: de nieuwe Duitse regering versterkt haar industrie met o.a. lagere lasten, versnelde afschrijvingen en een investeringsfonds van €500 miljard. Daarmee wil ze de industrie concurrerder maken, innovatie versnellen en energie-intensieve sectoren
---	---

	ontlasten. Zorg ook in Nederland voor een ambitieuze investeringspolitiek om de grote transitie in goede banen te leiden; ontwikkel z.s.m. instrumenten, zoals een nationale investeringsbank, om publiek-privaat investeringen aan te jagen met nieuwe investeringen in innovatie, verduurzaming en infrastructuur. Put daarbij als kabinet inspiratie uit de IRA (VS) en het nieuwe Duitse beleid. c) <u>Werk publiek-privaat samen (PPS) op de grote transitie (energie, grondstoffen, veiligheid en digitalisering)</u>; Rotterdam heeft een grote traditie qua PPS. Benut óók de komende decennia de kennis van de haven en leg in het nieuwe Regeerakkoord vast dat er een Haven-Investeringsdeal komt tussen Rijk, provincie, gemeente Rotterdam en havenbedrijfsleven waarin afspraken worden gemaakt over (nieuwe) investeringen in infrastructuur, wonen, bereikbaarheid, verduurzaming, innovatie (komt TU Delft naar de haven) én de aanleg van Maasvlakte III (zeewaartse uitbreiding). d) <u>Een beter werkende arbeidsmarkt</u>; er is veel vraag naar technisch en (haven)logistiek opgeleide mensen. Zorg dat onderwijs en bedrijfsleven hier beter op elkaar aansluiten en maak dit onderwijs aantrekkelijker en stel dit bijvoorbeeld vrij van schoolgeld. Stel quota in voor de minder cruciale beroepen en beroepsopleidingen waar geen vraag naar is. Publiek-privaat moeten we, vanwege de vergrijzing, sociale innovaties aanjagen met anders roosteren én door medewerkers mee te nemen in de mogelijkheden die AI/digitalisering én de energietransitie bieden. Investeer als Rijksoverheid verder in preventie/vitaliteit en stimuleer een goede bereikbaarheid van de haven per OV en met collectieve vervoersoplossingen. e) <u>Sterk Europees beleid</u>; Zorg op EU-niveau voor maatregelen die onze industrie beschermen tegen dumping uit bijv. China en geef snelle opvolging aan de Clean Industrial Deal met lagere lasten en bijvoorbeeld snellere vergunningsprocedures. Voer verder een ambitieuze EU-handelspolitiek met nieuwe handelsverdragen met andere regio's in de wereld.
Ruimte en bereikbaarheid (mèt Zeewaartse uitbreiding én nieuwe infrastructuur)	f) <u>Breid zeewaarts uit</u>. Vanwege de verwachte fysieke ruimtevraag, beperkte (nieuwe) ruimte in de haven, de grondstoffentransitie, de aanlanding van wind op zee én de komst van nieuwe energiedragers is zeewaartse uitbreiding noodzakelijk (Maasvlakte III). Bovendien geeft een dergelijk project Nederland weer nieuwe energie en elan. Geef dit project een speciale status. g) <u>Investeer in nieuwe infrastructuur (incl. slimmer gebruik) en in o.a. aantrekkelijker binnenvaart en spoor</u>; vanwege de groei van het personenverkeer, containerterminals en bijv. de grondstoffentransitie is ook in de toekomst extra (nieuwe) infrastructuur nodig. Investeer dus, naast in onderhoud, ook daadwerkelijk weer in nieuwe capaciteit op de ruit van Rotterdam (A4, A15, A16, A20, etc.) en zorg voor nieuwe faciliteiten voor spoor en binnenvaart en maak dit echt flink aantrekkelijker dan nu. Dit alles vraagt extra financiële ruimte in het Mobiliteitsfonds en goed geplande nieuwe/extra investeringen. De extra Navo-middelen bieden hierbij een kans om (nieuwe) investeringen te doen die driedubbel renderen met winst voor zowel economie, burgers, als voor onze weerbaarheid (<i>dual-use</i>).
Een sterke, innovatieve en duurzame industrie met betaalbare energie	h) <u>Vraagcreatie naar duurzame producten uit onze basisindustrie</u>; in de haven kunnen producten al duurzaam worden gemaakt (duurzame plastics, isolatie, pvc, brandstoffen, etc.). Door het op (Europese) schaal verplicht bijmengen van duurzame grondstoffen en door Europese, nationale en lokale overheden te verplichten duurzaam in te kopen, kunnen we deze groene economie echt de wind in de zeilen geven en een verschil maken qua duurzaamheid.

	i) <u>Trek de elektriciteit- en CO2-lasten gelijk met de buurlanden</u>; een fabriek in Rotterdam is voor zijn stroom tientallen procenten duurder uit dan een fabriek in Duitsland of België. Dit is het gevolg van nationale keuzes (belastingen, nettarieven, geen kortingen voor grootverbruikers). Deze verschillen zijn onhoudbaar als we willen concurreren, vernieuwen én willen verduurzamen met duurzame elektriciteit. Breid daarom in ieder geval de IKC uit voor chemie & raffinage en zorg voor een nieuwe VCR-regeling (subsidievariant) én schaf de CO2-heffing z.s.m. af. Benut verder alle andere opties uit het IBO (amortisatie, wind op zee, etc.) om de elektrakosten te drukken voor zowel burgers als bedrijven om zo draagvlak te behouden voor de energietransitie. j) <u>Netcongestie en nieuwe energie-infrastructuur</u>; netcongestie draait samen met stikstof (zie onder) en de hoge energiekosten nieuwe investeringen in de haven de nek om. Het is van nationaal belang dat aanleg van nieuwe elektriciteits- en energie-infrastructuur in Rotterdam (energiehofleverancier voor NW-Europa) topprioriteit krijgt en we met een onconventionele aanpak zorgen voor echte doorbraken en een versnelling van de aanleg van energie-infrastructuur. Verbindingen (o.a. ook voor CO2 en waterstof) zijn essentieel, zowel voor verbindingen tussen clusters, maar ook naar het achterland. Investeer hier in als overheid voor de muziek uit (bijv. via Gasunie of EBN) en zoek hier niet eerst commitments van bedrijven op capaciteit (want dan komt het niet van de grond). k) <u>Versnelling van de grondstoffentransitie</u>; de grondstoffentransitie is complex en vraagt intensieve samenwerking tussen tal van ketens én met de overheid. Hier ligt voor de Rijksoverheid een unieke kans om de Nederlandse industrie -door slim samen te werken- op voorsprong te zetten. Daarbij is het essentieel dat de <i>einde-afval</i> regelgeving snel wordt aangepast om de circulaire economie mogelijk te maken.
Zorg voor zekerheid van energie	l) <u>Voldoende back-up opwekkingscapaciteit</u>; komende jaren komt onze elektriciteitsvoorziening in gevaar als we niets doen. Het aanbod van wind- en zonne-energie groeit. Tegelijk worden kolen- en gascentrales uit gefaseerd. Een nieuw kabinet moet de markt helpen en zorgen voor voldoende CO₂-vrije installaties voor als de wind niet waait of de zon niet schijnt, bijvoorbeeld via een <i>capaciteitsmechanisme</i>. m) <u>Ondersteun waterstof en CO2-opslag en transport</u>; realistische ingroei van groene waterstof is nodig, omdat het prijsverschil t.o.v. gas of grijze waterstof nu nog veel te groot is. Blauwe waterstof en waterstof uit restgassen geven bedrijven de mogelijkheid (met de juiste randvoorwaarden) nu al over te stappen van gas naar de verbranding van waterstof. Continueer daarvoor het CCS-beleid en de steun aan het project Aramis. Dit geeft een lagere CO₂-uitstoot en is de opstap naar groene waterstof op een later moment. Faciliteer ondertussen import van groene waterstof en productie in eigen land om groene waterstof (met gebruik en stimulering van wind op zee) goedkoper te maken.
Een veilige én weerbare haven	n) <u>Bestrijd ondermijning</u>; ga volop door met de succesvol ingezette publiek-private ondermijningsaanpak in de haven en steun dit langjarig vanuit het Rijk (ca. € 20 mln. p.j.) om adaptief te blijven nu criminelen hun methodes steeds verder aanpassen. o) <u>Vergroot de weerbaarheid van de haven</u>; de haveninfrastructuur moet weerbaarder zijn tegen de grote cyber- en geopolitieke dreigingen die we momenteel zien. Maak -vanwege de grote impact voor het hele land bij verstoringen- vanuit het Rijk geld vrij voor een weerbaarheidsaanpak voor de Rotterdamse haven (PPS). p) <u>Werk vanuit Defensie nauw samen met de markt</u>; defensie staat voor grote opgaves. Daarvoor is goede publiek-private samenwerking met de

haven onontbeerlijk, zodat in tijden van crisis, defensie snel kan opschalen en essentiële processen in de haven blijven doorgaan. Zorg voor subsidiëring en facilitering van vergunning-plichtige trajecten.	
Ruimte voor ondernemen binnen een gezonde en veilige omgeving mét voldoende woningen	q) <u>Behoud voldoende ruimte voor fysieke activiteiten;</u> Zorg als Rijksoverheid -met medeoverheden- dat er voldoende beschikbare milieuruimte blijft voor ondernemingen, met name op aspecten als geluid, externe veiligheid, stikstof en luchtkwaliteit. Dit wordt -vanwege ook de circulaire economie- alleen maar belangrijker komende jaren. Voorkom op dit terrein ook nationale koppen en sluit aan bij Europees beleid. r) <u>Stikstof snel aanpakken;</u> De stikstofproblematiek zet momenteel elke vernieuwing op slot. Met een gebiedsgerichte aanpak én flankerend Rijksbeleid (incl. een crisis- en herstelwet achtige aanpak) kan de vergunningverlening z.s.m. weer op gang worden gebracht in de haven. Dit kan hiermee een positief voorbeeld zijn voor heel Nederland om te laten zien hoe we (gebiedsgericht) weer zaken voor elkaar krijgen. s) <u>Meer woningen creëren;</u> met gemeenten, provincie Zuid-Holland en het havenbedrijfsleven willen we de komende jaren (in balans met de omgeving) langs onconventionele weg zorgen voor meer woonruimte voor mensen die werken in de haven. Zorg met medeoverheden dus voor voldoende bouwlocaties in aanpalende gebieden waar de leefbaarheid gegarandeerd kan worden. Dit moet onderdeel zijn van de nieuw te sluiten Haven-investeringsdeal (zie hiervoor). t) <u>Kaderrichtlijn Water;</u> Rotterdam zit aan het einde van de Europese delta en bedrijven hebben hier zelf beperkte invloed op de waterkwaliteit. In de haven wordt gewerkt aan een programma om de Kaderrichtlijn Water (KRW) in goede banen te leiden en te voorkomen dat dit het nieuwe stikstofdossier 2.0 wordt. Dit vraagt echter ook ondersteuning van de Rijksoverheid.

Voor meer informatie:

Edwin van Scherenburg, programmadirecteur PA & Communicatie, 06-30417005,
vanscherrenburg@deltalinqs.nl